

ΕΝΑΣ ΙΕΡΕΑΣ ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ¹

Τὸν εἶδα αἰφνίδια μέσα στὸν τεράστιο θάλαμο μὲ τὰ 65-70 κρεβάτια, μέσα στὸ πανδαιμόνιο ποὺ κάνουν 70 ἄνθρωποι, ὅταν μαζεύονται καὶ στριμώχνονται σὲ ἓνα μικρὸ χῶρο. Τὸ φῶς πολὺ. Ἐμπαινε ἀπὸ τὰ μεγάλα παράθυρα μὲ τὰ σιδερένια κάγκελα. Ἦταν πρωί, περίπου 9 ἢ ὡρα, ὅταν ἀνοιξε ἡ βαριὰ πόρτα, ἐξωτερικὴ, καὶ ἀνεβήκαμε ἡ νέα ὁμάδα τῶν δέκα φοιτητῶν στὸ τμῆμα ἀποτοξίνωσης στὸ Δαφνί. Πρόσωπα-πρόσωπα, ποὺ ἄφηναν τὰ κρεβάτια τους, ἐκινούντο ἀέναα μέσα στὸ φαρδὸ διάδρομο. Ἄνθρωποι ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς πατρίδας καὶ ἀπὸ πρὸ πέρα ἀκόμη. Μὲ τὶς χαρακτηριστικὲς προφορὲς τῶν Λαρισινῶν ἢ τῶν Κρητικῶν καὶ τῶν νησιωτῶν. Κουτοί, ψηλοί, μελαχρινοί, ἄσπροι, ἀδύνατοι, παχεῖς, πάσχοντες, ὅλος ὁ κόσμος ἀναγκασμένος νὰ συμβιώνει. Καὶ μέσα σὲ αὐτὴν τὴν ἄμπωτη καὶ πλημμυρίδα ἀνθρώπων ἓνας ψηλός, ξανθωπός, μὲ μαῦρα ροῦχα καὶ περιλαίμιο λευκό, μὲ λίγο ὑποτυπῶδες γένι, ξανθός, ἄρχοντας, ἀτάραχος, γαλήνιος μέσα σ' αὐτὴ τὴν ταραχή.

- «Εὐτυχῶς», εἶπα μέσα μου, «ἓνας καθολικὸς ἱερέας στὸ τμῆμα ἀποτοξίνωσης. Εὐτυχῶς ποὺ δὲν εἶναι ὀρθόδοξος. Νὰ ξεφτιλιζόμαστε στοὺς γιατροὺς καὶ στοὺς συμφοιτητές μας! Εὐτυχῶς.»

Χωριστήκαμε σὲ δυὸ ὁμάδες, βάλουμε τὶς ἱατρικὲς μας μπλοῦζες καὶ μὲ τὸν ὑπεύθυνο γιατρὸ προχωρήσαμε στὸ κρεβάτι τοῦ πρώτου ἀσθενοῦς. Τὸν φώναξε ὁ ὑπεύθυνος ἀπὸ τὴν παρέα του. Ἦρθε ἓνας μικρὸς μαγκάκος ἀπὸ τὴν Λάρισα, ὀμιλητικὸς ἀλλὰ μαγκάκος. Δὲν θυμᾶμαι τίποτα ἀπὸ τὸ πρῶτο αὐτὸ μάθημα, οὔτε γιατί ἦταν μέσα ὁ ἀσθενής, οὔτε τί φάρμακα ἔπαιρνε. Ἀπλῶς στὴν ρύμη τοῦ λόγου του εἶπε:

- «Ἐχουμε καὶ τὸν παπᾶ νὰ μᾶς βοηθᾶ καὶ περνᾶμε καλὰ καί, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ φύγουμε σὲ τρεῖς μῆνες, ἐπισπεύσαμε τὸ πρόγραμμα χάρις σ' αὐτὸν καὶ θὰ φύγω σὲ ἐνάμισο μῆνα».

Τότε μὲ τάραξε ὁ λογισμὸς μου:

- «Ἐνας καθολικὸς παπᾶς μὲ τὸ κουστουμάκι του βοήθησε αὐτὸν ἐδῶ; Ἀδύνατον! Ἐνας καθολικὸς παπᾶς!»

Στὴν πρώτη μας αὐτὴ συνάντηση οὐδὲν ἔπραξα, παρ' ὅλο τὸν φυσικὸ μου κοινωνικὸ χαρακτήρα. Ἐφυγα, ὅταν τελείωσε ὁ ὑποχρεωτικὸς χρόνος τῆς παρουσίας μου. Στὴν δεύτερη ἐπίσκεψη, τὴν ἐπόμενη ἐβδομάδα, πάλι τὰ ἴδια. Ἄλλος ἀσθενής καὶ νέα ἀποκάλυψη:

- «Εὐτυχῶς ποὺ ἔχουμε τὸν παπᾶ καὶ μᾶς βοηθᾶ. Εἰδικὰ τὰ βράδια, ποὺ μένουμε μὲ τοὺς ἑαυτοὺς μας, μᾶς παρηγορεῖ, μᾶς ἐμψυχώνει. Εἶναι δικός μας παπᾶς, ὀρθόδοξος!»

Ἐνα κρῦο ρεῦμα μὲ διαπέρασε, γκρεμίστηκαν ὅλα, ὁ εὐσεβισμὸς μου δὲν μπορούσε νὰ δεχτεῖ ὅτι ἓνας παπᾶς ὀρθόδοξος ἦταν μέθυσος, εἶχε ἀνάγκη

¹. Τίτλος πρωτοτύπου: *Ἱερεύς τις τοῦ 20οῦ αἰῶνος*. Απόσπασμα ἀπὸ τὸ «Ἐνθῦμο Χειροτονίας εἰς Πρεσβύτερο π. Εὐαγγέλου ἐξ ἱατρῶν, 14 Νοεμβρίου 2009», σ. 4-15. (© π. Εὐάγγελος Παπανικολάου)

άποτοξίνωσης και βρισκόταν πίσω από τὰ σίδερα με άλλους παράνομους, μέθυσους και ναρκομανείς. Ούτε καν σε κάποιο ιδιωτικό κέντρο άποτοξίνωσης. Ή ιδέα που είχα για μιὰ άσπιλη Έκκλησία, και όφειλόταν στη νεότητά μου, ξεθώριασε άπότομα.

Τόν πλησίασα, στεκόταν όρθιος και συνομιλούσε με έναν άλλο άσθενή, που έτρεμαν τὰ χέρια του. Συνομιλούσε άπλά για τὰ πὸ καθημερινὰ πράγματα, ό άλλος τόν άκουγε, του έλεγε για τὰ προβλήματά του, του μιλούσε γρήγορα-γρήγορα, ό παπᾶς άκουγε με μιὰ άπέραντη στοργή κοιτάζοντάς τον. Είχε πρόσωπο καθαρό, μάτια γαλάζια - θάλασσα, ηλικία 55 χρόνων περίπου, χέρια άσπρα, δάκτυλα μακριά, τέλος πάντων, όλα πάνω του είχαν κάτι τὸ άρχοντικό. Του άπάντησε σιγά-σιγά με μιὰ προφορά με άγγλική ήχώ. Ήταν ξένος. Παπᾶς όρθόδοξος ξένος. Μόλις τελείωσε με τόν άρρωστο, στράφηκε σε μένα και με ρώτησε:

- «How are you?»

Έμαθα ότι ήταν Έλληνας, που γεννήθηκε στο έξωτερικό, οί γονεῖς του είχαν φύγει για τήν πέρα από τόν Άτλαντικό Αμερική. Τόν έστελναν όμως οί γονεῖς του στους παππούδες του στην Κατερίνη, έτσι είχε μάθει καλά ελληνικά και είχε ένα σύνδεσμο με τήν παράδοση τής χώρας μας. Ένωθα ήδη άνετα, σαν να τόν γνώριζα από χρόνια, είχαν φύγει όλοι οί ένδοιασμοί μου.

- «Τί θέλετε από μένα;» με ρώτησε.

- «Θέλω να μάθω, γιατί βρίσκεστε σε αυτό τὸ χῶρο και θεραπεύεστε, τέλος πάντων να σᾶς γνωρίσω.»

- «Έλάτε στο δωμάτιό μου.»

Ναί, μέσα σε αυτό τὸ χάλι υπήρχε ένα μικρὸ δωματιάκι με ένα κρεβάτι, παράθυρο βορεινό, τοίχους πανύψηλους, τέσσερα μέτρα ύψος, ένα γραφείο, εικόνες ρωσικές, καντήλι, κομποσκοίνι, θυμιατήρι, πετραχήλι, φάρμακα πάνω στο γραφείο και βιβλία. Ήταν ένα μικρὸ καλογερικό κελί μέσα στην ταραχή 70 τροφίμων του ψυχιατρείου. Εκεί άρχισε ή άποκάλυψη τής χάρις του Θεού. Τὸ όνομα Νικόλαος, όρθόδοξος ιερέας τής Αρχιεπισκοπής τής Αμερικής. Καθηγητὴς του Χάρβαρντ, στο μεγαλύτερο πανεπιστημιακὸ ίδρυμα τής Αμερικής, και τώρα τρόφιμος τής ψυχιατρικής πτέρυγας του Δαφνιού, στο τμήμα άποτοξίνωσης. Ή διαφορά είναι ίλιγγιώδης.

- «Πάτερ, πῶς φτάσατε εδώ;»

- «Ήμασταν μιὰ παρέα φίλοι, που τελειώσαμε τήν Σχολή του Τιμίου Σταυρού στην Βοστώνη. Παντρευτήκαμε, κάναμε παιδιά και γίναμε ιερεῖς. Ο καλύτερος όλων μας, πριν από δέκα περίπου χρόνια, πέθανε αίφνίδια. Τόν κηδεύσαμε και γυρίσαμε στα σπίτια μας. Τότε με κατέλαβε ένα πνεῦμα λύπης και από τότε άρχισα να πίνω. Τέλος πάντων, σε λίγο καιρὸ ήμουν έξαρτημένος από τὸ ποτό. Έάν δεν έπινα, έτρεμα. Δεν μπορούσα να διευθετήσω τὰ θέματά μου. Στην άρχή τὸ έκρυβα από τήν γυναίκα μου και τὰ παιδιά μου, δεν μεθοῦσα αλλά έπινα, ήμουν με ένα ποτήρι στο χέρι. Πειράχτηκε και τὸ ήπαρ μου.»

Όλο τὸ θέμα ήταν μιὰ πρόκληση για τήν ιατρική μου γνώση. Τίποτα από τὰ παραπάνω δεν συμβάδιζε με τὴ νηφαλιότητα του άνδρος, με τήν άρχοντιά του και

την ἔλλειψη νευρικότητος. Εἶχε ἔρθει ἡ ὥρα νὰ φύγουμε. Τοῦ ζήτησα νὰ τοῦ φέρω κάτι γιὰ παρηγοριά του μέσα σὲ αὐτοὺς τοὺς τοίχους.

- «Ἐνα βιβλίο τοῦ Ρωμανίδη», μοῦ λέει, «τὸν εἶχαμε δάσκαλο τὸν Ρωμανίδη.»

Στὴ νέα συνάντησή μας, τὴν ἐπόμενη ἐβδομάδα, κρατοῦσα στὸ χέρι μου τὸ δεμένο βιβλίο τοῦ Ρωμανίδη *Ρωμαῖοι ἢ Ρωμιοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας*. Ἀνέβηκα τρέχοντας τὰ σκαλιὰ νὰ συναντήσω τὸν Νικόλαό μου, τὸν ἄρρωστό μου. Τὸν βρῆκα στὸ δωμάτιό του καθισμένο σὲ μιὰ μικρὴ πολυθρόνα καὶ στὸ χέρι του ἕνα μικρὸ κομποσκοῖνι. Τοῦ ἔδωσα τὸ βιβλίο στὰ χέρια του. Εἶχε κόκκινο σκληρὸ ἐξώφυλλο, τὸ γύρισε μὲ ἀγάπη, διάβασε τὰ κεφάλαια. Χάρηκε σὰν μικρὸ παιδί.

- «Εἶμαι ἐδῶ πάνω ἀπὸ τρεῖς μῆνες, βγαίνω σπάνια, δὲν ἔχω ποῦ νὰ πάω, δὲν μοῦ ἔχουν φέρει ἕνα δῶρο. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔφερε ἀέρα ὀρθοδοξίας, γκρέμισε τὸ σχολαστικισμό τῆς γερμανικῆς ἰδεολογίας, ἔδειξε τὸν πλοῦτο μας! Ὅ,τι μᾶς ἔλεγε ὁ γερο-Ἰωσήφ, αὐτὸς τὸ ἔβαλε στὰ πανεπιστήμια.»

- «Ποιὸς γερο-Ἰωσήφ;»

- «Ὁ ἡσυχαστής, ὁ παπποῦς ὁ σπηλεώτης. Τὸν γνώρισα τὸ 1960, ὅταν πήγαινα στὸ Ἅγιον Ὅρος, στὴ Νέα Σκῆτη, μὲ δεχόταν στὸ κελλάκι του. Μοῦ ἔμαθε νὰ προσεύχομαι μὲ τὸ κομποσκοῖνι ὦρες καὶ ὦρες, φωτόμορφος, γλυκός, αὐστηρός. "Προσοχή", ἔλεγε, "στὸ νοῦ, πρῶτα προσβολή, μετὰ συζήτηση μὲ τὸν λογισμό, μετὰ συγκατάθεση! Συγκατάθεση, θάνατος, ἀρχὴ ἀμαρτίας, ἡ ἀμαρτία δόντι ἰοβόλο τοῦ θανάτου. Προσοχή, ὄχι συζήτηση μὲ τὸν λογισμό, νύψη." Αὐτὰ ποῦ ὁ γέροντας τὰ παρέδωσε ἐμπειρικά, ὁ Ρωμανίδης τὰ κατέγραψε, τὰ στήριξε ἀγιοπατερικὰ καὶ τὰ ἐξαπέστειλε στὰ πέρατα τῆς γῆς, ὥστε νὰ ἔχουμε καὶ ἐμεῖς χαρὰ ἐκεῖ στὴν Ἀμερική. Ὅταν ἔγινα ἱερέας, μὲ τὸν πρῶτο μου μισθὸ ἔστειλα ἕνα δῶρο στὸν γέροντα Ἰωσήφ, τοῦ ἔστειλα ράσα καλογερικά, ὄχι κάτι ἀκριβό, τὰ εἶχα τυλίξει καὶ σὲ ἕνα γκρι χαρτί, ἔγραψα τὴν διεύθυνση καὶ τὰ ἔστειλα. Μετὰ ἀπὸ πέντε χρόνια τὸν ἐπισκέφθηκα στὸ κελί του. Ὅπως καθόταν, εἶδα πίσω του στὸ περβάζι τὸ δῶρο μου ἀνέγγιχτο, ἀμέσως σκούρυνε τὸ πρόσωπό μου, τοῦ λέω: "Γέροντα, σοῦ ἔστειλα ἕνα δῶρο μὲ τὰ πρῶτα μου χρήματα καὶ ἐσύ οὔτε ποῦ τὸ ἄγγιξες!" Μοῦ λέγει: "π. Νικόλαε, παιδί μου, δὲν μοῦ λείπει τίποτα, ἔχω τὸν Χριστό. Δὲν μοῦ λείπει τίποτα, τὸ δῶρο σου τὸ εἶδα, ἔσχισα μιὰ ἄκρη καὶ τὸ εἶδα. Τὸ ἄφησα ἐδῶ καὶ χρόνια νὰ μοῦ λέγει ὁ λογισμὸς, ἀνοιξέ το, καὶ νὰ τὸν ξεχνῶ, ἀλλὰ νὰ σὲ θυμᾶμαι. Θὰ μπορούσα νὰ τὸ ἔχω δωρίσει σὲ τὸσους ποῦ ἔρχονται ἐδῶ, ἀλλὰ τὸ ἄφησα γιὰ τὸν παπα-Νικόλα. Ἐλα νὰ βάλουμε τὸν πλάγιο τοῦ δευτέρου ἦχο νὰ παρηγορηθεῖς." Μοῦ ἔμαθε νὰ προσεύχομαι μὲ τὸ κομποσκοῖνι γιὰ τὸν κόσμο, γιὰ τὶς ἀμαρτίες μου καὶ πάλι, ἔμπονα, γιὰ τὸν κόσμο. Ὅλες τὶς ἀκολουθίες τὶς ἔκανε μὲ τὸ κομποσκοῖνι, ἐκτὸς τῆς Θείας Λειτουργίας.»

- «Πάτερ, ἀπορῶ πῶς ἐσεῖς, ποῦ γνωρίσατε ἕναν τόσο ἅγιο ἄνθρωπο, πέσατε σ' αὐτὸ τὸ πάθος τῆς οἰνοποσίας. Ἡ προσευχὴ δὲν σᾶς προστάτεψε, δὲν σᾶς βοήθησε νὰ γλυτώσετε ἀπὸ τὸν πειρασμὸ αὐτόν;»

- «Εὐάγγελε, μὴν ξεχνᾶς τὸ *ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου* τοῦ Παύλου.»

- «Ἐέρετε, μὲ σκανδάλισε, στὴν ἀρχὴ τουλάχιστον, τὸ θέμα σας.»

- «Σὲ σκανδάλισε ἢ σὲ φόβισε γιὰ τὸ εὐόλισθον τῆς φύσεώς μας; Εἶσαι αὐτάρκης στὴ νομιζόμενη σου καθαρότητα καὶ φοβᾶσαι μήπως τὴν χάσεις, μήπως

κάνεις κάποιον λάθος και χάνεις την καλή γνώμη για τον εαυτό σου και για τους άλλους. Σε νοιάζει τί θα πει ο κόσμος. Αδελφέ μου και φίλε μου, η νεότητά σου είναι κακός σύμβουλος, όπως και σε μένα κάποτε. Η πείρα του βίου και η συναντίληψη της χάριτος με έπεισαν ότι, όποιος και αν είμαι, ότι και αν κάνω, είμαι δεμένος με τον Χριστό και φωνάζω *έλεησόν με ο Θεός, έλεησόν με Κύριε ως οίδας και ως θέλεις έλεησόν με*. Και λέω μέσα μου, όλοι σώζονται, εγώ κολάζομαι. Έλπίζω στον Χριστό και στην Παναγία. Έλπίζω στο έλεος του Θεού, που χαρίζει τον παράδεισο σ' αυτούς που πιστεύουν ότι είναι άναξιοι του παραδείσου.»

Και πάλι ο άδυσώπητος χρόνος τελείωνε.

- «Πάτερ, θέλετε να σας φέρω κάτι στην επόμενη συνάντησή μας;»

- «Ναί, θέλω κάτι, επειδή έχω τέσσερα παιδάκια στην πατρίδα και τα έχω επιθυμήσει. Φέρε μου, σε παρακαλώ, ένα μικρό παιδάκι και φώναξέ με να βγω στο παράθυρο από τα κάγκελα να το δω, να δω τα ματάκια του να παρηγορηθώ.»

Βρήκα τον μικρό μου βαπτιστικό Σωτήριο, τον πήρα άγκαλιά, πέρασα την πόρτα και σταθήκαμε κάτω από τα σίδερα.

- «π. Νικόλαε! π. Νικόλαε! Ήρθαμε!»

Πρόβαλε η φιγούρα του πίσω από τα σίδερα, άπλωσε τα χέρια του από ψηλά, μάς κοίταζε, μάς χαμογελοῦσε, μιλάγαμε από εκεί, χάρηκε, θυμήθηκε τα δικά του, άπλώθηκε η νοσταλγία. Δεν ήταν πίκρα, ήταν μία νοσταλγία για τον παράδεισό μας. Μας εύλόγησε και άποχωρήσαμε. *Ποιός είναι πλούσιος Λωξάνδρα μου; Ο έν τῷ όλίγῳ άναπαυόμενος τζόγια μου...*

- «Πάτερ, η Αμερική φημίζεται για τα άποτοξινωτικά της κέντρα, πώς ήρθατε σ' αυτές τις άθλιες συνθήκες;»

- «Ευάγγελε, πριν από πολλούς μήνες προκηρύχτηκε μία θέση στο πανεπιστήμιο της Αθήνας, παλαμικῶν σπουδῶν. Ήρθα λοιπόν κι εγώ, άφοῦ πήρα την άδεια από το πανεπιστήμιό μου στο Χάρβαρντ, να βάλω τα χάρτια μου γι' αυτή την έδρα. Οι μήνες περνούσαν, δεν γινόταν τίποτα, καθηγητικές ίντριγκες, συνεδριάσεις επί συνεδριάσεων, τίποτα. Την έδρα μου στο Χάρβαρντ την είχε πριν από μένα ο Γεώργιος Φλωρόφσκυ. Αυτός είναι ένας μεγάλος θεολόγος και πραγματικός φιλέλληνας και είναι ο γέροντάς μου.»

Από έκπληξη σε έκπληξη.

- «Γέροντάς σας αυτός ο μέγας;»

- «Ναί, και είναι πραγματικά μεγάλος πνευματικός θεολόγος και σημειόφορος, άνθρωπος θυσίας. Σπουδαγμένος και στην Ποιμαντική Ψυχιατρική και στην ψυχολογική αντιμετώπιση τῶν έθισμένων χρηστῶν σε ουσίες και ποτό. Αλλά όλα αυτά τα άσκοῦσε με άπέραντη άγάπη και ύπομονή. Για να κατανοήσεις το μέγεθος του άνδρός, θα σου πῶ μία ιστορία, στην όποία ήμουν μάρτυρας της θαυμαστής θεραπείας ενός εφήβου. Μια οίκογένεια έφερε το παιδί της, 18 ετών, που έπασχε από ήβηφρενία. Η κατάσταση ήταν δύσκολη, άθεράπευτη σχεδόν, τον παρακάλεσαν να τον δεχτεί, να τον αναλάβει. Πράγματι τον πήρε σε ένα σπίτι στην έξοχή, που είχε πολλά στρέμματα, με σημύδες, ένα μεγάλο άγρόκτημα. Μπήκαν μέσα οι δυό τους, το άγρίμι και ο π. Γεώργιος, και έκλεισαν την βαριά

πόρτα. Μετά τρεῖς μέρες παρέδωσε τὸ παιδί ὑγιές καὶ σῶφρον στοὺς γονεῖς του. Τὸ παιδί αὐτὸ σπούδασε καὶ εἶναι ὑγιῆς ἔκτοτε, καὶ μάλιστα τώρα εἶναι καὶ ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅταν τὸν ρώτησα, "π. Γεώργιε, πῶς ἔγινε αὐτό;", μοῦ εἶπε ὅτι πῆρε τὸ παιδί καὶ τοῦ εἶπε: "Παιδί μου, ἐγὼ θὰ καθίσω σ' αὐτὴν τὴν σημύδα. Ὅλος ὁ χώρος εἶναι δικός σου, κάνε ὅ,τι θέλεις καὶ ὅταν θέλεις, ἔλα νὰ μιᾶμε". Τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύχτες ἔκανε ὅ,τι ἤθελε. Κατέστρεψε τὸ ψυγεῖο, τὴν βιβλιοθήκη μου, τὰ λουλούδια καί, ὅποτε ἤθελε, μὲ πλησίαζε καὶ μιλάγαμε. Ἐγὼ καθόμουν στῆς σημύδας τὸν κορμὸ καὶ περίμενα χωρὶς νὰ ταραζομαι γιὰ ὅ,τι γινόταν. Τρεῖς μέρες ἐκεῖ, δὲν σηκώθηκα, δὲν ἔφαγα, δὲν ἤπια νερό. Τὴν τρίτη ἡμέρα ἦρθε τὸ παιδί γαλήνιο, μοῦ φίλησε τὸ χέρι, μὲ σήκωσε, μὲ βοήθησε νὰ περπατήσω, γιατί ἤμουν σὰν πεθαμένος, ἀνοιξάμε τὴν πόρτα καὶ τὸν παρέδωσα στοὺς γονεῖς του, ἱματισμένο καὶ σωφρονοῦντα. "Πάτερ Γεώργιε, καὶ τρεῖς ἡμέρες πῶς κάνατε τὶς στοιχειώδεις ἀνάγκες σας;". "Τὰ ἔκανα πάνω μου, δὲν μετακινήθηκα καθόλου, ἤθελα νὰ δώσω μία θυσία γι' αὐτὸν στὸν Θεὸ τὴν ὑπομονή μου, τὴν κατάργηση τῶν συμβατικῶν καθημερινῶν πρακτικῶν. Δὲν εἶναι τίποτα, ὁ Θεὸς μοῦ χάρισε ὑγιῆ τὸν ἄνθρωπο καὶ δι' αὐτοῦ μοῦ χάρισε καὶ γεύση τῆς Βασιλείας Του." Τέτοιος ἄνθρωπος ἦταν αὐτός, ἀληθῆς θεολόγος, ἄνθρωπος τῆς Λειτουργίας ἀλλὰ καὶ πέρα ἀπ' αὐτήν. Πάντα ἔλεγε: *δίδου ἡμῖν ἐκτυπώτερον σοῦ μετασχεῖν ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ ἡμέρᾳ τῆς Βασιλείας Σου*».

Συζήτηση στὸ μικρὸ δωμάτιο περὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἱερέως

Ἀπὸ τὶς συζητήσεις ποὺ εἶχαμε, καταθέτω ἐδῶ μερικά.

«Πρόσεχε, ἱερεῦ, τὸν ἑαυτό σου, μὴν ξεχάσεις νὰ βλέπεις τὸν Θεό. Ὁρκίστηκες νὰ ἔχεις τὸ νοῦ σου στὴν σωτηρία, τόσο τὴν δική σου ὅσο καὶ τῶν ἄλλων. Κάθε καιρὸς εἶναι κατάλληλος γιὰ νὰ δώσεις τὸ βάπτισμα καὶ τὴν θεία κοινωνία, γιατί κάθε καιρὸς εἶναι κατάλληλος γιὰ τὸν θάνατο. Νὰ θυμᾶσαι ὅτι ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ πεῖ ὄχι στὸν Θεό, ὁ Θεὸς δὲν μπορεῖ νὰ πεῖ ὄχι στὸν ἄνθρωπο. Αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ εἴμαστε ἱερεῖς, ποὺ ἐπιτρέπει στὸ πλάσμα Του νὰ πεῖ ὄχι, νὰ μὴ γίνεῖ τὸ θέλημά Σου, δηλαδή νὰ γεννήσει τὴν κόλαση. Στους ἀνθρώπους μπορεῖς νὰ πεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς κατέβηκε στὸν Ἄδη, ἐκεῖ μᾶς ἀναμένει. Ὅσο πιὸ βαθὺς εἶναι ὁ Ἄδης σου, τόσο βαθύτερα εἶναι ὁ Χριστός. Ἡ ὀδύνη εἶναι τὸ ψωμί ποὺ ὁ Θεὸς μοιράζεται μὲ τὸν ἄνθρωπο, καὶ ποὺ ἔχει ὑποχρέωση ὁ δοῦλος Του, ὁ παπᾶς, νὰ μοιραστεῖ μὲ τὸν σύνδουλό του. Στὸν σταυρὸ ὁ Θεός, ἐνάντια σὲ ὅ,τι εἶχαμε ποτὲ φανταστεῖ γιὰ Θεό, τάχθηκε μὲ τὸ μέρος τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Θεὸς ἔγινε ἄνθρωπος, δηλώνει τὴν ἀγάπη Του, ζητᾷ τὴν ἀγάπη μας καὶ μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ κάθε ὀφειλή. Ὁ ἀγώνας μας εἶναι ἡ προσοχή στὴν πνευματικὴ πηγὴ τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖο δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν φύση ἀλλὰ συντελεῖται μέσα στὸ πνεῦμα. Αὐτὸς ποὺ εἶδε τὴν ἀμαρτία του εἶναι πιὸ μέγας ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ γνώρισαν ἀγγέλους. Τότε ἀπὸ τὴν ἄβυσσο τῶν ἀμαρτιῶν μου ἐπικαλοῦμαι τὴν ἄβυσσο τῆς χάριτός Του. Πρόσδος στὸν ἁγιασμό σου, παπᾶ μου, φαίνεται, ὅταν ἡ καρδιά σου ἡσυχῆ διαστελλεται καὶ ἀνθίζει σὲ κοσμικὴ εὐσπλαγχνία, ὅταν δὲν μπορεῖ νὰ κρίνει κανένα, ὅταν σηκώνει τὸ κακὸ ὄλου τοῦ κόσμου, περνᾷ τὴν Γεθσημανὴ καὶ καλύπτει τὰ πάντα μὲ τὸν μανδύα τῆς ἀγάπης. Ἡ ἀγάπη εἶναι ὁ Θεός, ποὺ ρίχνει τὸ βέλος, τὸν μονογενῆ Του Υἱό, ἀφοῦ ἔβρεξε

τὴν ἀκίδα τοῦ βέλους μὲ τὸ ζωοποιὸ Πνεῦμα. Ἡ ἀκίδα εἶναι ἡ πίστη, πὺ δὲ ὄχι μόνον εἰσάγει τὸ βέλος, ἀλλὰ καὶ τὸν τοξότη μαζί της.

Εὐάγγελέ μου, ἂν ποτὲ γίνεις ἱερέας, νὰ θυμᾶσαι ὅτι αὐτὸ πὺ σκανδαλίζει τοὺς ἄπιστους δὲν εἶναι οἱ ἅγιοι, ἀλλὰ τὸ ἀναμφισβήτητο γεγονός ὅτι δὲν εἶμαστε ὅλοι ἅγιοι. Ἡ κατάσταση τοῦ κόσμου μοιάζει μὲ αὐτὴν τὴν πρὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, καὶ χειρότερη, γιὰ τὸ τότε οἱ ἄνθρωποι ἦσαν εἰδωλολάτρες, τώρα εἶναι ἄθεοι. Ἔτσι, ἀντὶ ἡ Ἐκκλησία νὰ κρίνει τὸν κόσμον, ἡ Ἐκκλησία κρίνεται ἀπὸ τὸν κόσμον, γιὰ τὸ ὁ κόσμος μπορεῖ νὰ τὴν κατηγορήσει ὅτι μέσα σὲ τόσοι αἰῶνες ἔχασε τὴν ἰκανότητα τῆς μαγιάς καὶ ἀντανακλᾷ τὸν κόσμον, καὶ μάλιστα πιστά. Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ ἀρραβωνιαστικὰ ἔγινε θρησκευτικὴ κοινωνία. Τὸ Εὐαγγέλιον ἐξεγείρει, ἀνατρέπει ὄχι τὴν δομὴ τοῦ κόσμου ἀλλὰ τὴν δομὴ τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος. Ὁ Χριστὸς ἐντός. Ἀπόκτησε τὴν ἐσωτερικὴ εἰρήνη καὶ πλῆθος ἀνθρώπων θὰ βρεῖ τὴν εἰρήνη δίπλα σου. Παπᾶ μου, τὸ νὰ πλησιάσεις τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον εἶναι τέχνη. Τὸ οὐσιῶδες εἶναι νὰ μεταφερθεῖς στὴν θέση του, νὰ σβῆσεις τὸν ἑαυτὸ σου καὶ νὰ ἀφήσεις τὸν Χριστὸ νὰ μιλήσει. Ὅλη σου ἡ θεολογία, πὺ σοῦ ἔμαθαν, σωριάζεται σὰν θρύψαλα μπροστὰ σὲ ἕνα ἐγκληματῖα, ἕνα νεκρὸ, μιὰ μοναξιά. Ὅμως ἡ ζωντανὴ ζεστασιὰ τῆς παλάμης σου μπορεῖ νὰ κάνει ἀνθρώπους σβησμένους, λερωμένους κι ἄσχημους νὰ ἀκτινοβολοῦν ξαφνικὰ ἀκτῖνες φωτὸς καὶ ν' ἀνασύρουν στὴν ἐπιφάνεια αὐτὸ πὺ κοιμᾶται: τὴν κοινωνία. Ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος, ἡ Θεία Κοινωνία πὺ ἐτοιμάζεις, εἶναι μυστήριον ἐν πορείᾳ, γι' αὐτὸ στεκόμαστε ὄρθιοι. Καὶ ἂν γίνουμε ἀπόβλητοι ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ, πρέπει νὰ ὠριμάσουμε ὡς μία γενιὰ ὁμολογητῶν...»

- «Πάτερ Νικόλαε, εἶδα ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, σὲ παρακαλῶ, πέες μου, ποιά εἶναι ἡ μυστικὴ σου ἐργασία, τί μοῦ κρύβεις;»

- «Εὐάγγελέ μου, ἦλθε ἡ ὥρα, νομίζω, νὰ μάθεις ὅλα τὰ κατ' ἐμέ, ὡς μία παρακαταθήκη διδασκάλου πρὸς μαθητὴ. Δὲν εἶμαι ἄρρωστος, τουλάχιστον δὲν πάσχω ἀπὸ ἀλκοολισμό! Μεταξὺ τῶν σπουδῶν μου εἶναι ἡ ψυχολογία τοῦ χρήστη. Ἀφοῦ ἦρθα στὴν Ἀθήνα καὶ κατέθεσα τὰ χαρτῖα μου καὶ ὁ καιρὸς περνοῦσε μὲ τὸ σήμερον-αὔριον, μίλησα μὲ τὸν διευθυντὴ τῆς κλινικῆς, πὺ εἶναι φίλος μου ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ, τοῦ εἶπα γιὰ τὰ προγράμματα στὴν Ἀμερικὴ, ὅπου ὁ γιατρὸς ζεῖ μαζί μὲ τοὺς ἀρρώστους γιὰ ὅλο τὸν χρόνον τοῦ προγράμματός τους μὲ ἐξαιρετικὰ ἀποτελέσματα. Ἔτσι παρακολουθῶ τὸ πρόγραμμα, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸ γνωρίζει ἀπὸ τοὺς συναρρώστους μου. Ζῶ ἐγκλειστος τρεῖς μῆνες περίπου, ἐπιταχύνθηκε τὸ πρόγραμμα, ἀλλὰ, κυρίως, αὐτοὶ πὺ ἔφυγαν αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν ὑποτροπίασαν.»

- «Μὰ τί μοῦ λέτε; Πουλήσατε τὸν ἑαυτὸ σας σὰν δοῦλο ἐδῶ μέσα, δὲν βλέπετε καὶ τὰ παιδιὰ, ὑποφέρετε τὴν τρέλα τοῦ καθενός.»

- «Ναί, ἀλλὰ ἔχω τὸ δωματῖακι μου, τὴν προσευχὴ μου, τὴν πίστη μου. Ἔχω τὸν καθρέφτη μου, ὅλους τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐγκλειστούς. Ἐκεῖνον πὺ μὲ ξεσχίζει τὰ σπλάγχνα ἦταν ὅτι δὲν μποροῦσα νὰ λειτουργῶ. Τώρα τελευταῖα, παίρνω κι ἐγώ, ὅπως ὅλοι, μιὰ ἄδεια καὶ πηγαίνω ἐδῶ σὲ ἕνα μοναστηράκι νὰ λειτουργῶ καὶ ἐπανέρχομαι.»

- «Μὰ δὲν τρελαθήκατε ἐδῶ μέσα φυλακισμένος ἀναίτια τόσοι μῆνες;»

- «Πιέστηκα, πιέστηκα, ἦταν ἐμπειρία τάφου, ἀλλὰ ὅμως γνώρισα ὅλους αὐτοὺς τοὺς φίλους τοῦ Χριστοῦ τοὺς ἐλάχιστους. Αὐτοὺς ποὺ πιστεύουν ὅτι εἶναι ἀνάξιοι τοῦ παραδείσου. Τοὺς συμπαραστάθηκα, τοὺς ἄκουσα, τοὺς ἔδωσα λίγο νερό, λίγη πίστη καὶ κυρίως ἐπλατύνθηκα κι ἐγώ, καὶ πάλι δοῦλος ἀχρεῖος εἶμαι. Ἀναλογίζομαι τὴν ὥρα τῆς ἐξόδου μου καὶ ἐλπίζω στὸ ἔλεος τῆς Ἐκκλησίας Του καὶ στὸ ἰδικό Του.»

- «Πάτερ Νικόλαε, εἶστε τόσο νέος, οὔτε 53 ἐτῶν.»

Ἦταν Τετάρτη τῆς πρώτης τῶν νηστειῶν ποὺ κάναμε αὐτὴ τὴν κουβέντα τῆς καρδιάς, ποὺ μοῦ χάραξε τὴν καρδιά.

- «Τὴν Παρασκευὴ θὰ πάρω ἄδεια, θὰ πάω στὸ μοναστηράκι ποὺ σᾶς εἶπα γιὰ τοὺς Χαιρετισμοὺς καὶ γιὰ τὴ Λειτουργία τῆς Κυριακῆ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐλάτε κι ἐσεῖς νὰ σᾶς δοῦμε. Πάρτε ἓνα τηλέφωνο τὸ Σάββατο, νὰ σᾶς ποῦμε τὴν ὥρα τῆς Λειτουργίας τῆς Κυριακῆ.»

Πράγματι, τὸ Σάββατο τῶν ἁγίων Θεοδώρων τηλεφώνησα.

- «Εὐλογεῖτε πάτερ!»

- «Ὁ Κύριος!»

- «Σᾶς παρακαλῶ, θέλω νὰ νὰ μιλήσω στὸν πατέρα Νικόλαο.»

- «Δὲν γίνεται», μοῦ εἶπε.

- «Πότε νὰ ξαναπάρω γιὰ τὸν π. Νικόλαο, πότε;»

- «Μόλις πρὸ ὀλίγου τελείωσε τὴν Θεία Λειτουργία, κατέλυσε καὶ πέθανε μπροστὰ στὴν ἁγία Τράπεζα, τὴν ὥρα ποὺ τὴν ἀσπαζόταν γιὰ νὰ βγεῖ ἀπὸ τὸ Ἱερό. Ἐπειδὴ ἀργοῦσε νὰ βγεῖ, μπῆκε ὁ ἐκκλησάριος καὶ τὸν βρῆκε γονατιστὸ ἀλλὰ χωρὶς πνοή. Ἔχει ἔρθει ἡ ἀστυνομία, θὰ τὸν πᾶνε γιὰ νεκροτομή, θὰ τὸν στείλουν στὴν Ἀμερική.»

- «Δὲν ξέρω τί λέτε, πάτερ, ἐγὼ προχτὲς τοῦ μίλησα. Τέλος πάντων ἤμασταν μαζί. Ἦταν μιὰ χαρά. Δὲν μπορεῖ, δὲν εἶναι αὐτός.»

- «Ὅχι, αὐτὸς εἶναι.»

Ἔτσι τὸ ἤθελε ὁ Θεός. Ἔτσι ἐτελειώθη ὁ Νικόλαος ὁ ἄρχων, ὁ ἐργάτης τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ ὁ κρυφός, ὁ φίλος μου ὁ ὀλιγοήμερος, ὁ γνήσιος ποιμένας ποὺ ἄφησε τὰ 99 γιὰ τὸ ἓνα, ποὺ πουλήθηκε δοῦλος ὅπως τὸν ἐπίσκοπο τοῦ Γεροντικοῦ, ὁ ἱερέας τοῦ 20οῦ αἰῶνος τοῦ ἀπατεῶνος, ποὺ τὰ μάτια του δὲν ἀπατήθηκαν, ἀλλὰ εἶδε καθαρὰ τὴν εἰκόνα τοῦ κόσμου χωρὶς φαντασία.

Ἄς ἔχουμε τὴν εὐχή του!